

PATVIRTINTA
Kėdainių r. Vilainių mokyklos-darželio
„Obelėlė“ direktoriaus
2021 m. rugpjūčio 31 d.
įsakymu Nr. VV-104

KĖDAINIŲ R. VILAINIŲ MOKYKLOS-DARŽELIO „OBELĖLĖ“ IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Duomenys apie švietimo teikėją

Oficialusis mokyklos-darželio pavadinimas – Kėdainių r. Vilainių mokykla-darželis „Obelėlė“, trumpasis pavadinimas – „Obelėlės“ mokykla-darželis.

Teisinė forma – biudžetinė įstaiga.

Grupė – bendrojo ugdymo mokykla.

Paskirtis – pradinės mokyklos tipo mokykla-darželis.

Adresas – Melioratorių g. 26, 58104 Vilainių k., Kėdainių r. sav.

Elektroninis paštas: obebele.kedainiai@gmail.com

Elektroninė svetainė: www.obebele-kedainiai.lt

Vilainių kaimo savitumas

Šiaurės rytiniame Kėdainių miesto pakraštyje ant Nevėžio upės kranto įsikūręs Vilainių kaimas žinomas nuo XVIII a. Čia buvo įsikūręs Kėdainių dvarui priklausęs palivarkas. Sovietmečiu Vilainių kaimas labai išsiplėtė, į daugiabučius namus sukėlus gyventojus iš aplinkinių kaimų vienkiemį. Buvo įkurtas Melioracijos institutas, kuris 1962 metais savo darbuotojų vaikams ir įkūrė mūsų įstaigą.

Vilainių gyvenvietę nuo Kėdainių miesto skiria kelias Aristava-Kėdainiai-Cinkiškiai. Vilainiai seniūnijos centru tapo 2001 metais. Šalia Vilainių seniūnijos 2005 metais pradėjo veikti Kėdainių rajono sporto centras.

Šalia Vilainių kaimo, Kėdainių miesto teritorijoje, yra Kėdainių profesinio rengimo centras ir miesto daugiabučių namų rajonas, kuriame daug bendrabučio tipo butų, kuriuose gyvena jaunos, dažniausiai socialiai remtinos šeimos.

Vaikai ir jų poreikiai

„Obelėlės“ mokykla-darželis Vilainių kaime vienintelė švietimo įstaiga.

Mokyklą-darželį lanko vaikai iš skirtingų gyvenamųjų vietovių: 50 proc. ugdytinių iš Vilainių ir aplinkinių kaimų, 50 proc. iš Kėdainių miesto. Čia ugdoma 115 ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų ir apie 90 pradinių klasių mokinių. Mokykloje-darželyje dažniausiai komplektuojamos 4 ikimokyklinio ugdymo grupės, 1 priešmokyklinio ugdymo grupė, 1 mišri priešmokyklinio-ikimokyklinio ugdymo grupė ir 4 pradinio ugdymo klasės. Viena ikimokyklinio ugdymo grupė skirta vaikams nuo dvejų iki trejų metų, keturios grupės – mišrios arba pagal amžių, viena priešmokyklinė. Nuolat veikia pailginto darbo laiko grupė anksti pradedančių dirbti tėvų vaikams. Įstaigoje ugdomi ir specialiųjų poreikių turintys mokiniai. Didelis dėmesys skiriamas ugdymo kokybei, individualizavimui, diferencijavimui ir pasiekimų rezultatams.

Mokytojų ir kitų specialistų pasirengimas

Mokyklos-darželio bendruomenėje dominuoja bendradarbiavimo ir pagarbos kiekvieno darbuotojo nuomonei kultūra, kurioje gali pasireikšti kiekvieno mokytojo, pagalbos mokiniui specialisto kūrybiškumas, pozityvumas, profesionalumas, objektyvumas ir pagarba kiekvienam vaikui. Įstaigoje dirba 22 pedagogai. Pusė mokytojų turi 35–42 metų bendro pedagoginio darbo patirtį, kita pusė mokytojų – 3–12 metų. Su ikimokyklinio amžiaus mokiniais dirba 9 mokytojai, turintys tam reikalingą specialų išsilavinimą (penki iš jų – aukštąjį). 7 yra atestuoti. Švietimo pagalbos mokiniui specialistai: logopedas, psichologo asistentas, specialusis pedagogas, socialinis pedagogas, mokytojo padėjėjas, – teikia specialiąją pagalbą ugdytiniais, tėvams (globėjams), mokytojams. Meninio ugdymo (muzikos) mokytojas lavina muzikinius vaikų gebėjimus, koordinuoja ir organizuoja kalendorines, tautines, įstaigos šventes. Meninio ugdymo (šokio) mokytojas padeda ugdytiniais per šoki patenkinti prigimtinių poreikių judėti.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Šeima yra pirmoji vaiko ugdymo(si) institucija, čia jis įgyja pirmuosius gyvenimo įgūdžius ir įpročius. Ateidamas į ikimokyklinio ugdymo įstaigą, vaikas atsineša gimtojoje aplinkoje įgytą patirtį, kuri vėliau nuolat turtėja. Šiame vaiko raidos etape šeima tampa neatskiriama ugdymo įstaigos bendruomenės dalimi. Pagrindinis tėvų ir pedagogų bendravimo ir bendradarbiavimo principas – viskas kas daroma, daroma vaikų labui (Gairės, 1993).

Pirmojo susitikimo metu su tėvais (globėjais) išsiaiškiname vaiko ugdymo(si) vizijas. Pradedame nuo tėvų (globėjų) supažindinimo su mokyklos-darželio galimybėmis, gyvenimo bei ugdymo(si) darželyje tvarka. Fiksuojame tėvų (globėjų) išsakytus poreikius, jų vaiko atžvilgiu, kad galėtume užtikrinti visavertį, kokybišką kiekvieno vaiko ikimokyklinį ugdymą.

Pasirašoma vaiko ugdymo sutartis. Tėvai (globėjai) susipažįsta su mokytojais ir toliau bendrauja individualiai ir grupėmis.

Grupėse veikia kolegialiai išrinkti tėvų aktyvai, kurie rūpinasi visų ugdytinių poreikių tenkinimu, padeda mokytojui organizuoti ugdymo procesą ir kitą vaikų poreikių tenkinimui skirtą veiklą. Labai dažnai tėvų aktyvai veikia operatyviai, kai atsiranda poreikis padėti arba spręsti problemas grupėse, darželyje ir net šeimose.

Kiekvienais metais rugsėjo pirmąjį dešimtadienį, visi tėvai (globėjai) sukviečiami į bendrą susirinkimą, kuriame supažindinami su mokslo metų ypatumais, naujais įstatymais, būsimais pokyčiais, kuriuos įtakoja valstybės, savivaldybės sprendimai ir gyvenimiškos problemos. Išklausomi specialistų patarimai ir susitariama, kaip bus užtikrinta vaikų gerovė.

Mokytojai atsižvelgdami į kiekvienos šeimos individualumą inicijuoja bendradarbiavimą su šeima, parodydami savo jautrumą ir sugebėjimą suprasti kiekvieną šeimą, pasiūlydami įvairių ugdymo būdų, metodų, kuriais šeimos gali prisidėti prie savo vaikų ugdymo.

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą

Teoriniams ugdymo(si) pagrindams mūsų įstaigoje daugiausia įtakos turi šios senosios Vakarų Europos šalių teoretikų nuostatos: Ž. Piaget – žaidimų teorija, D. Dekrolio – vaiko santykis su natūralia aplinka ir gamta.

Gyvos senosios Lietuvos darželių teorinės prielaidos – ugdyti ikimokyklinio amžiaus vaikus amžinųjų vertybių – tiesos, gėrio ir grožio dvasia, gerbti vaiko individualybę, padėti jam integruotis į tautos ir žmonijos gyvenimą (V.Gražienė, 1998). Tą patį požiūrį į vaiką ir vaikystę yra įteisinusi Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija (Tautinė mokykla, 1 t., 1989) ir kiti strateginiai dokumentai.

Ilgametis darbas pagal „Ikimokyklinio ugdymo gaires – programą pedagogams ir tėvams“ ir toliau lieka orientyru tarp įvairių lietuviškų programų (V.Gražienė ir R. Rimkienė, 1993). Daug įtakos padarė pažintis su skandinavų pedagogikos vertybėmis – vaiko

savarankiškumo ir saviraiškos puoselėjimu, vaikų kultūros gerbimu, dalyvaujant Egmonto projekte.

Bendruomenė laikosi Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos nuostatų. Stengiamasi, kad vaikai dalyvautų savo gyvenimo kūrime ir patys priiminėtų pozityvius sprendimus. Siekiama, kad vaikas taptų oria, laisva, kūrybiška asmenybe, būtų aktyvus bendruomenės dalyvis, tolerantiškas skirtybėms, nuolat patirtų sėkmę savo veikloje.

Žvelgiant į vaiko prigimtį siekiama paruošti vaiką gyventi civilizuotame pasaulyje, įskiepyti vertybes, atskleisti vaiko unikalumą, skatinti savirealizaciją, perduoti tradicijas išlaikant socialinę struktūrą, paruošti darbo rinkai, padėti aktyviai ir prasmingai veikti.

Kreipiamas padidintas mokytojų dėmesys būdingoms šiuolaikinių vaikų ypatybėms, kur vaikai:

- mokosi veikdami,
- nori labiau personalizuotos, t. y. asmeniškai pritaikytos, aplinkos,
- stebi, tyrinėja aplinką,
- smalsauja, kuria,
- bando ieškoti sprendimų ir juos savaip pagrindžia,
- daug klausinėja, siūlo,
- mėgsta ką nors veikti kartu, komandoje, lengvai mokosi vienas iš kito,
- nori bendradarbiauti,
- siekia pripažinimo,
- nori būti gerbiami,
- nori patirti sėkmę.

II SKYRIUS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Visuminio mokinio suvokimo – kad vaikas ugdytų(sį), lavėtų visapusiškai ir nuolat patirtų sėkmę. Kad nuolat būtų stebimi vaiko pasiekimai ir fiksuojama pažanga žinojime, supratime, kalbos vartojime, fizinių įgūdžių lavėjime, elgesyje, savikontrolėje, saviraiškoje ir t.t.

Individualumo – kad būtų pažintas kiekvienas ugdytinis ir kvalifikuotai įgalintas patirti sėkmę.

Demokratiškumo – kad darželyje vaiką suptų atviri santykiai, pagarba ir dialogas. Būtų sudaroma galimybė rinktis, skatinamas asmeninis aktyvumas, pakantumas skirtingumams ir bendrumo jausmas.

Integralumo – kad mokytojas nuolat ieškotų, rastų ir pasitikrintų bendruosius ugdymo(si) sąlyčio taškus, kurie ugdymo turinį suvienija į visumą, paverčia bendru darbu.

Integralumo tikslas yra visavertis vaikų dalyvavimas ugdymo procese, atsižvelgiant į pačių vaikų poreikius ir galimybes, o ne bendrus standartus.

Tęstinumo – kad vaiko gyvenimas darželyje taptų tąsa šeimos gyvenimo ir vaikas jaustų ryšį su namais, tėvais. Ugdytiniai čia turi galimybę pereiti net tris ugdymo(si) pakopas: ikimokyklinio, priešmokyklinio ir pradinio ugdymo(si).

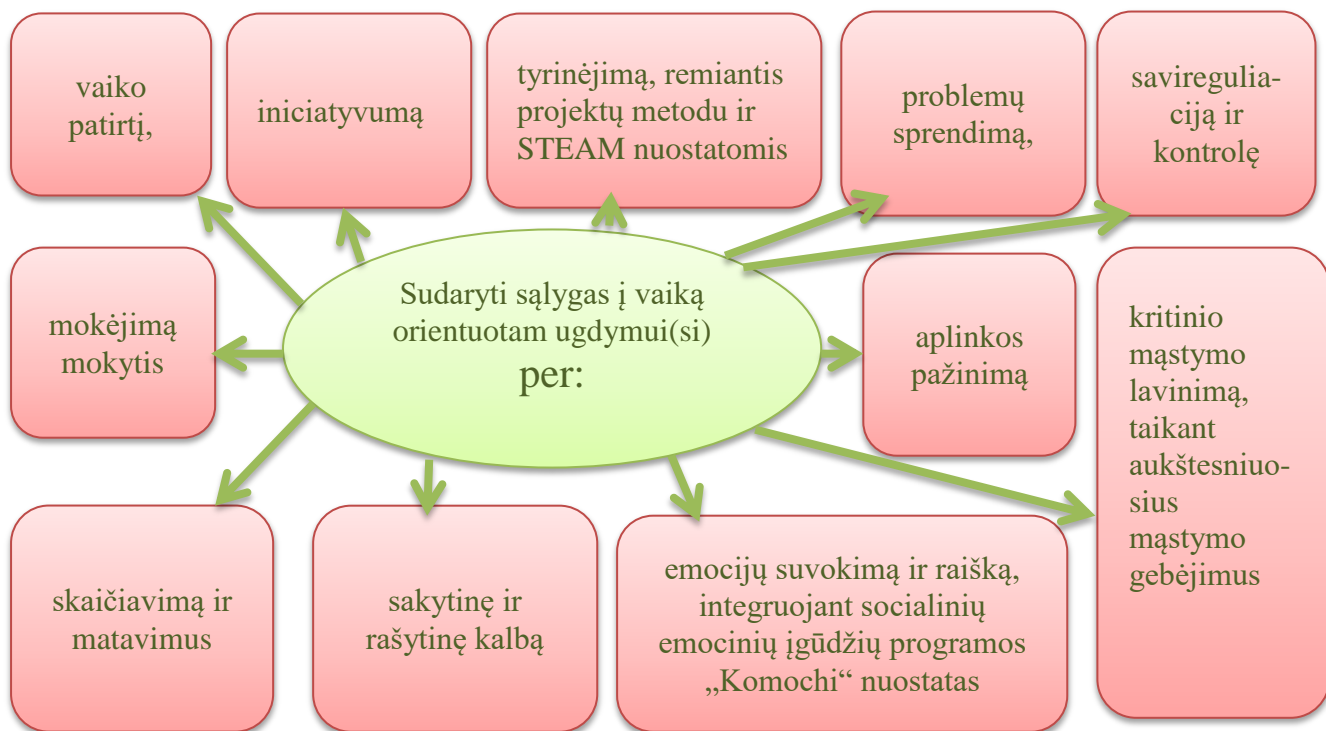
Įtraukiojo ugdymo – nenutrūkstančio proceso, kuriuo siekiama užtikrinti kokybišką ugdymą(-si) visiems besimokantiejiems, pripažįstant bei gerbiant kiekvieno vaiko individualius poreikius ir gebėjimus, vengiant bet kokios diskriminacijos apraiškų. (Unesco, 2009). Esminiai įtraukiojo ugdymo principai įgyvendinami tinkamai tenkinant individualius besimokančiųjų poreikius į vaiką orientuotu požiūriu, kuriant bendradarbiavimo kultūrą įstaigoje, pritaikant ugdymo(si) aplinką pagal individualius besimokančiųjų poreikius. Su įtraukiojo ugdymo

principų realizavimu glaudžiai susiję arčiausiai vaiko esantys asmenys – pedagogai, specialistai, šeima:

III SKYRIUS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Tikslas – atsižvelgiant į kiekvieno vaiko poreikius, patirtis ir skirtingas ugdymosi galimybes, kurti inovatyvias ugdymo(si) sąlygas kiekvienam vaikui, siekiant nuolatinės asmeninės jo ūgties.

Uždaviniai:

IV SKYRIUS UGDYMO TURINYS, METODAI IR PRIEMONĖS

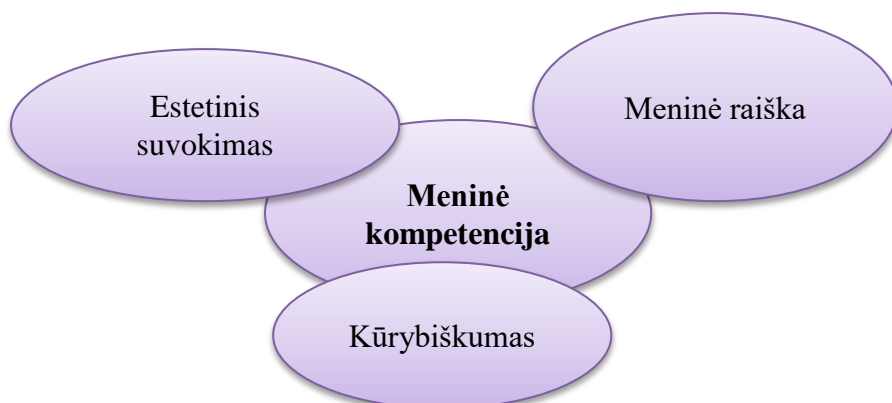
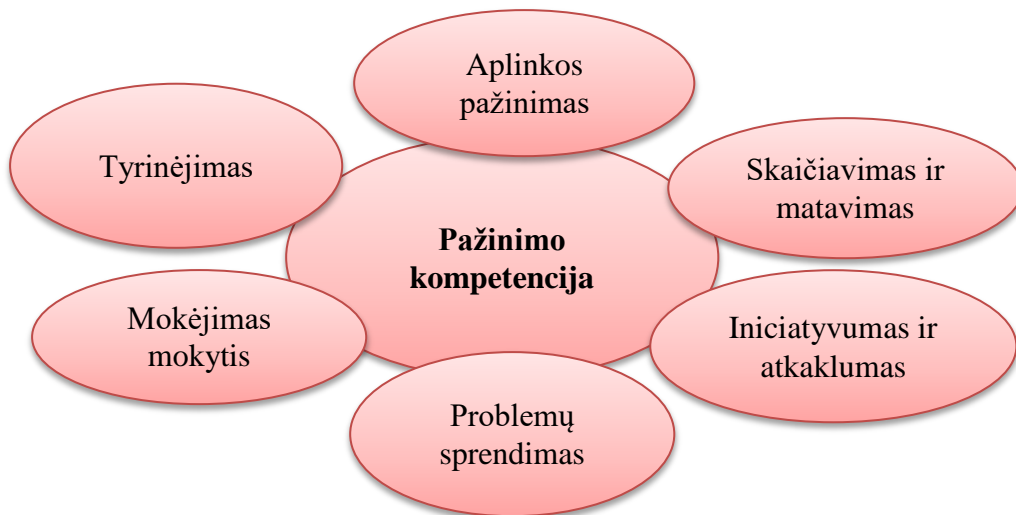
Ugdymas nuo 2 iki 3 metų ir nuo 3 iki 6 metų

Ugdymo turinys

Ikimokyklinio ugdymo programa sudaryta vaikams nuo 2 iki 3 metų ir nuo 3 iki 6 metų. Programa nukreipta į visuminį vaikų ugdymą. Ugdymo turinys pateikiamas, atsižvelgiant į „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašo“ (2014) rekomendacijas. Jis išdėstytas 5 kompetencijų srityse (sveikatos saugojimo, socialinės, komunikavimo, pažinimo, meninės). Kiekviena kompetencija ugdoma orientuojantis į esminius gebėjimus, vertybines nuostatas ir ugdymo gaires. Ugdymo gairės ir vaikų veikla pasirenkama pagal jų gebėjimus, poreikius į šio amžiaus vaikų (fizinės, emocinės, intelektinės) išgales, aktualumą, šeimoje įgytą patyrimą, galimybes, interesus, polinkius ir t.t. Kiekvieną kompetenciją sudaro pagrindinės ir integruojamos ugdymosi sritys. Kompetencijos ugdomos integraliai organizuotos ir spontaniškos vaiko veiklos metu grupėje, lauke, įstaigos renginiuose, išvykose, šeimoje ir kitur.

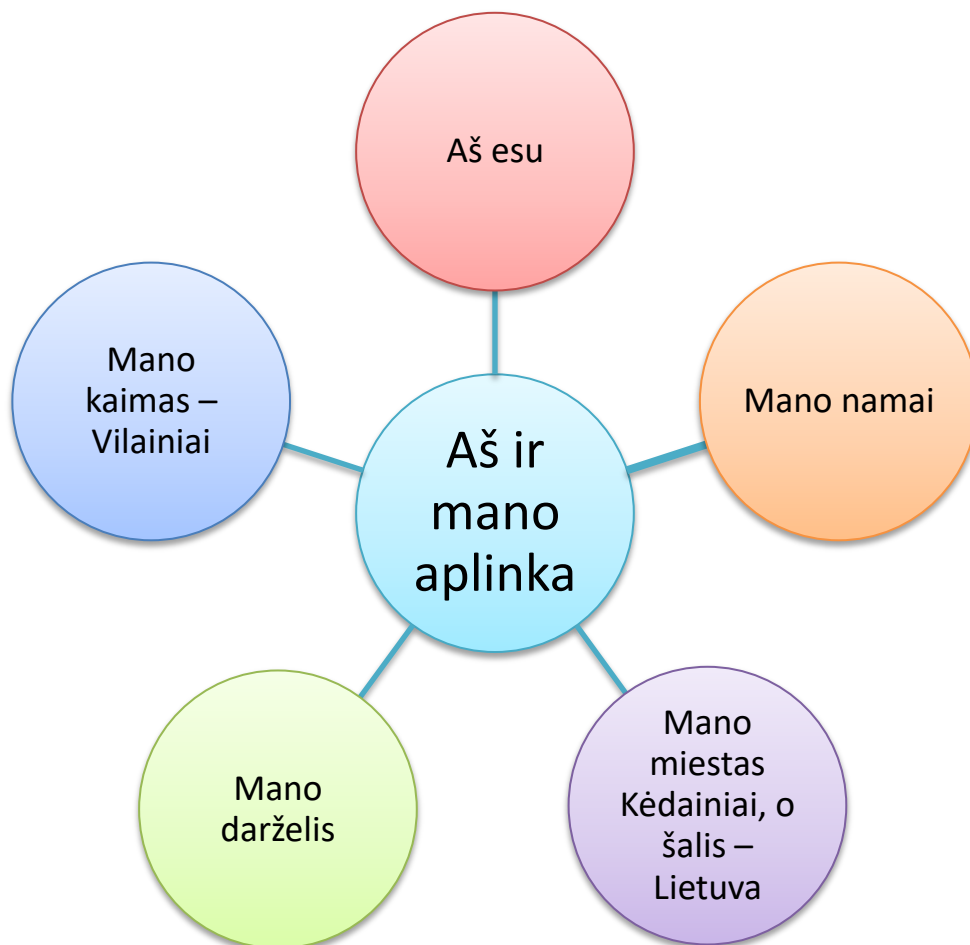
Kompetencijos, susijusios su pasekimų sritimis:

Ugdymo turinys orientuotas į inovacijas, siekiama, kad vaikas lavintų savo gebėjimus, kompetencijas, charakterio savybes. Siekiama, kad ugdymo turinys būtų integralus, orientuotas į aktualius fenomenus (sistemos, reiškiniai ir kt.), o ne į siauras temas.

Ugdymo turinio schema

Ugdymo turinį dėstome dviejose lentelės grafose:

Pirmoje grafėje išskiriame 18 pasiekimų sričių. Kiekvienoje vaikų ugdymosi pasiekimų srityje numatytos esminės nuostatos ir gebėjimai, kuriuos vaikas pagal savo individualias galimybes, ugdymosi tempą įgyja iki šešerių metų (detalesniam vaikų gebėjimų atpažinimui pagal žingsnius mokytojai naudojami „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašai“ (2014)).

Antroje grafėje pateikiamos galimos veiklos gairės, integruotos STEAM nuostatos vaikams nuo 2 iki 6 metų amžiaus (mokytojai atsirenka pagal savo ugdytinių amžių, gebėjimus... ir kt. Tai galima ugdytinių veikla, kuri padės įgyti siektinų gebėjimų.

Esminė nuostata – tai ugdymo(si) procese įgytas nusiteikimas, polinkis, požiūris, išreiškiantis santykį su savimi, su kitais ir su aplinka.

Esminis gebėjimas – tai nuo gimimo iki šešerių metų kiekvienoje iš ugdymo(si) pasiekimų sričių įgytas svarbiausias vaiko gebėjimas ką nors daryti, veikti, elgtis, kurti.

Ugdymo sritys	Ugdymo gairės, vaikų veikla
<p>1. KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI</p>	<p>AŠ IR MANO APLINKA</p> <p>Aš esu</p>
<p>Vertybinė nuostata. Noriai ugdomi sveikam kasdieniam gyvenimui reikalingus įgūdžius.</p>	<p><i>(mano vardas ir pavardė, gimimo diena, mano kūnas, augu ir keičiuosi, sveikata, maistas, higiena, sportas ir žaidimai....)</i></p>
<p>Esminis gebėjimas. Tvarkingai valgo, savarankiškai atlieka savitvarkos veiksmus: apsirengia ir nusirengia, naudojami tualetu, prausiasi, šukuojasi. Saugo savo sveikatą ir saugiai elgiasi aplinkoje.</p>	<p>Žais žaidimus, kurių metu pasakys savo vardą, vardo suteikimo prasmę, jo reikšmę, nusakys žymius žmones, turėjusius tokį pat vardą. Žais juokų žaidimus, sugalvojant vardus, pajuokavimus, pokštus, pasikeitus vardus. Dalyvaus diskusijose temomis: „Mano pavardė“. Pasigamins savo vardo kortelę, naudos ją daiktų, piešinių žymėjimui. Suras savo vardo, pavardės pirmąją raidę, ieškos skirtumų ir panašumų užrašytuose varduose. Dalyvaus pokalbyje tema „Kiek metų tu turi?“. Žiūrins savo ir kitų vaikų skaidres, albumus apie save. Diskutuos, pasakos, kokie jie buvo naujagimiai, darželinukai. Kalbės apie tai kokie jie bus po 10, 20 metų. Pasakos apie save, savo pomėgius bei svajones. Kartu su šeima ir mokytojais kurs lankstinukus apie save.</p>
<p>2. FIZINIS AKTYVUMAS</p>	
<p>Vertybinė nuostata. Noriai, džiaugsmingai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus.</p>	<p>Tyrinės savo kūną. Kurs plakatą: „Mano kūnas“. Išvardins kokias dalis turi jo kūnas. Žiūrins enciklopediją „Žmogaus anatomija“ – nusakys kas yra žmogaus viduje ir kokias funkcijas atlieka žmogaus organai. Matuos savo ir draugų ūgį, svorį, pulsą. Išbandys, iš kokio atstumo jie girdi, mato. Klausysis ir mokysis mintinai kūrinėlių apie kūno dalis. Mins mįsles apie žmogų ir jo kūno dalis. Spręs įvairias užduotis, lavinančias atmintį, mąstymą, dėmesį. Žais didaktinius žaidimus įvairių pojūčių lavinimui.</p>
<p>Esminis gebėjimas. Eina, bėga, šliaužia, ropoja, lipa, šokinėja koordinuotai, išlaikydamas pusiausvyrą, spontaniškai ir tikslingai atlieka veiksmus, kuriems būtina akių-rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika.</p>	
<p>3.EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA</p>	<p>Dalyvaus sveikatos valandėlėse apie švarą, sveiką maistą, vaistus, įvairias chemines medžiagas, žalingus įpročius. Kurs sveiko maisto receptus, gamins patiekalus. Kurs plakatus „Sveikas ir nesveikas maistas“. Dalyvaus akcijose „Diena be saldumynų“, „Plauk rankas“, „Mūs dantukai nori būti švarūs“. Klausysis grožinės literatūros kūrinėlių: „Daržovių gyvenimo istorijos“ ir kt. Diskutuos temomis: „Ką reikia daryti, kad nesusirgtume?“ Dalyvaus susitikimuose su medikais. Mokysis nusakyti savo savijautą, suprasti, kaip jaučiasi kitas žmogus kai serga. Žais vaizduotės žaidimus „Ligoninė“ ir kt.</p>
<p>Vertybinė nuostata. Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.</p>	
<p>Esminis gebėjimas. Atpažįsta bei įvardina savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atsiliepia į kito jausmus</p>	<p>Susipažins su Kimochi personažais. Susipažins su Balande Meile, apibūdins jos charakterį ir bruožus. Pažins jausmus: „laimingas“, „liūdnas“, aptars Debesėlio</p>

(užjaučia, padeda).	<p>jausmus. Išmoks pažinti Lipšniakojės jausmus: „paikas“, „irzlus“. Sužinos kuo skiriasi šiurkštus balsas ir ramus balsas.</p> <p>Atliks stebėjimus ir eksperimentus panaudojant STEAM nuostatas: „Arbatžolės“, „Grupės arbata“, „Svogūno laiškai“, „Vanduo – gyvybės šaltinis“, „Valgomi ledai“, „Sveikuolių salotos“, „Mėgstamiausia daržovė“, „Obuolių skanėstai“, „Gyvas moliūgas“. Vykdytys tyrimą-apklausa „Skaniausi blynai“. Atliks grupės eksperimentą „Duonos kepimas“. Suorganizuos šeimos iššūkį „Kepam duoną“.</p> <p>Žinos kaip saugiai elgtis darželyje, namuose, gatvėje. Klausysis kūrybinių apie saugų elgesį gatvėje, apie gaisrus, vertins personažų poelgius. Dalyvaus organizuojamose atvirų durų dienose policijoje, gaisrinėje. Žais judriuosius žaidimus, dalyvaus fizinio ugdymo valandėlėse, rytinėje mankštoje. Eis į žygius pėsčiomis, dalyvaus įvairiuose renginiuose, projektuose, susijusiuose su judėjimu. Kurs dailės darbelius įvairia sporto, sveikatos tematika.</p> <p>Mokysis ploti ritmą ir sakyti savo vardą. Dainuos pasisveikinimo, susipažinimo daineles. Judės pagal klausomą muziką. Ritminiais instrumentais atliks pratimus. Mokysis judesio, šokio ritmo, taisyklingos laikysenos.</p> <p style="text-align: center;">Mano namai</p> <p><i>(šeima, kambarys, žaislai, daiktai, augintiniai, kaimynai, transportas, saugus kelias į darželį...)</i></p> <p>Kalbės apie šeimą: savo mamą, tėtį, sesę, brolių, močiutę, senelį, tetą, dėdę... Kalbės su į grupę atėjusiais savo ir draugų tėveliais, žais jų pasiūlytus šeimų žaidimus, dainuos jų mėgstamas dainas. Skaičiuos šeimos narius. Žiūrės jų kelionių, laisvalaikio, švenčių nuotraukas, skaidres, video juostas. Vaišinsis šeimų pamėgtais įvairiais valgiais. Dalyvaus diskusijose, svarstant, kas yra šeima, kodėl gera, (arba negera), ar mylime vienas kitą ir iš ko tai suprantame? Pakvies šeimos narius pabūti grupėje, papasakoti apie savo šeimą. Pieš šeimos narių portretus, judesį derins su vaidyba, muzika, tyrinės veido išraišką, atpažįstant nuotaikas ir jausmus. Pramogaus, sportuos kartu su šeima: važinės į išvykas, švęs šeimos šventes.</p> <p>Kalbės apie mėgstamus ir nemėgstamus žaislus, aiškinsis priežastis, pasakos žaislų atsiradimo istorijas, ieškos informacijos internete, knygoje, naudosis iliustracijomis, spausdintais tekstais.</p> <p>Žais bendrus žaidimus, dalinsis, pasikeis savo į grupę atsineštais žaislais. Diskutuos, kodėl žaisliukai pyksta, spręs</p>
---------------------	--

<p>4. SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ</p>	<p>problemines situacijas. Tvarkys žaislų, knygų lentynas. Išvyks į žaislų parduotuvę, lėlių parodą.</p>
<p>Vertybinė nuostata. Nusiteikęs valdyti emocijų raišką ir elgesį.</p>	<p>Kalbės apie kambarius, baldus, namus, kuriuose gyvena. Pasakos ar turi savo kambarį, kuo skiriasi jų kambarys nuo kitų kambarių. Kaip tėvai kuria namų jaukumą? Kokius darbus namuose dirba mama, tėtis ir kiti šeimos nariai? Kuo prisideda vaikai? Kokius augalus augina namuose? Kodėl? Sužinos, kaip saugiai elgtis namuose.</p>
<p>Esminis gebėjimas. Laikosi susitarimų, elgiasi mandagiai, taikiai, bendraudamas su kitais bando kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus (suvaldo pyktį, neskaudina kito), įsiaudrinęs geba nusiraminti.</p>	<p>Pasakos apie savo augintinius: kačiuką, šuniuką, vėžliuką, triušiuoką, papūgėlę ir t.t. Prisimins ką jie mėgsta būti, kas juos prižiūri? Aiškinsis, kuo vieni gyvūnai skiriasi nuo kitų, klausysis aiškinimo, pasakojimo, klausinės, domėsis, aiškinsis, lies, tyrinės, išreikš emocijas, kalbės. Ieškos informacijos apie gyvūnus enciklopedijose, internete, apsilankys bibliotekoje. Kurs pasakojimus, eiles apie savo augintinius. Pieš savo mėgstamus gyvūnėlius, surengs vaikų kūrybos parodas.</p>
<p>5. SAVIVOKA IR SAVIGARBA</p>	<p>Apibūdins savo kiemą, papasakos ar pademonstruos, kokius žaidžia kiemo žaidimus. Pasakos apie savo kaimynus, įvardys jų vardus, nusakys, ką jie veikia. Kurs istorijas apie svajonių namus, apie savo namą, kiemą, kaimynus. Suras savo gyvenamą vietą žemėlapiuose, ieškos informacijos internete.</p>
<p>Vertybinė nuostata. Save vertina teigiamai.</p>	<p>Apibūdins savo kiemą, papasakos ar pademonstruos, kokius žaidžia kiemo žaidimus. Pasakos apie savo kaimynus, įvardys jų vardus, nusakys, ką jie veikia. Kurs istorijas apie svajonių namus, apie savo namą, kiemą, kaimynus. Suras savo gyvenamą vietą žemėlapiuose, ieškos informacijos internete.</p>
<p>Esminis gebėjimas. Supranta savo asmens tapatumą („aš esu, buvau, būsiu“), pasako, kad yra berniukas/ mergaitė, priskiria save savo šeimai, grupei, bendruomenei, pasitiki savimi ir savo gebėjimais, palankiai kalba apie save, tikisi, kad kitiems jis patinka, supranta ir gina savo teises būti ir žaisti kartu su kitais.</p>	<p>Saugiai elgsis kieme, gatvėje. Laikysis sutartų elgesio taisyklių gatvėje, eidami į darželį, į namus ir t.t. Skaitys kūrinėlius, kalbės apie elgesį gatvėje, spręs įvairias problemines situacijas. Surengs išvyką, stebės suaugusių veiksmus, elgesį, aiškinsis situacijas, mokysis tinkamai elgtis.</p>
<p>6. SANTYKIAI SU SUAUGUSIAISIAIS</p>	<p>Pažins transporto priemones: autobusą, krovininę mašiną, lengvąjį automobilį, traukinį, lėktuvą,.... Pažins kelis kelio ženklus: pėsčiųjų perėją, autobusų stotelę... Keliaus autobusu. Susipažins su vairuotojo, traukinio mašinisto, lakūno profesijomis.</p>
<p>Vertybinė nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiaisiais.</p>	<p>Atliks veiklas, susietas su STEAM nuostatomis: kūrybinis sumanymas-eksperimentas „Konstruoju transporto priemonę“, žaidimas „Automobilių lenktynės“, „Traukinys“, eksperimentas „Tiltas“. Stebės sankryžą.</p>
<p>Esminis gebėjimas. Pasitiki pedagogais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai reiškia jiems savo nuomonę, tariasi, derasi; žino, kaip reikia elgtis su nepažįstamais suaugusiaisiais.</p>	<p>Žais žaidimus: „Aš ir mano šeima“, „Mes keliaujame“, „Atsisėsk ir važiuok“,... Pieš, spalvins mašinas, traktorius, lėktuvus, laivelius.... Lavins smulkiąją motoriką atlikdami muzikinius žaidimus. Susipažins su muzikiniai žaislais – instrumentais. Mokysis atlikti lopšinės žanro daineles.</p> <p style="text-align: right;">Mano darželis</p>

7. SANTYKIAI SU BENDRAAMŽIAIS	<i>(grupė, grupės taisyklės, kiemas įvairiais metų laikais, draugai, darbuotojai, šventės, knygos, eksperimentai, ekologija)</i>
Vertybinių nuostata. Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su bendraamžiais	Susipažins su darželio vidaus aplinka: su grupe, aplankys kitas grupes, kabinetus, virtuvę, „Atradimų laboratoriją“ ir kitas patalpas. Susitars dėl grupės taisyklių ir mokysis jų laikytis.
Esminis gebėjimas. Supranta, kas yra gerai, kas blogai, draugauja bent su vienu vaiku, palankiai bendrauja su visais (supranta kitų norus, dalijasi žaislais, tariasi, užjaučia, padeda), suaugusiojo padedamas supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	Kalbės apie draugus, draugystę, draugiškumą, išreikš žodžius emocijomis, gestais, judesiu. Žais draugystės žaidimus, pasisveikinant, apibūdinant, pasakant komplimentą. Sugalvos žaidimų dviese, trise ir pan. Kalbės apie draugiškumą, apie pagalbą vienas kitam. Sugalvos situacijų, kurios skatintų kreiptis į draugą: paprašyti pagalbos, padėkoti, pajusti bendrumo jausmą. Pratinsis nesutarimus spręsti žodžiais, derybomis, mainais ir kt. Pasiklausys skaitomų kūrinių, pasakų, istorijų apie draugiškumą, pabandys inscenizuoti, atkartoti. Suvidins keletą istorijų, situacijų, kurios skatintų kreiptis į draugą: paprašyti pagalbos, susitarti, padėkoti, skatintų pajusti bendrumo jausmą.
8. SAKY TINĖ KALBA	
Vertybinių nuostata. Nusiteikęs išklaudyti kitą ir išreikšti save bei savo patirtį kalba.	Susipažins su Kimochi personažu – Vikšrelis ir jo jausmais: „atstumtas“, „drovus“. Išsiaiškins Katės jausmus: „smalsus“ ir „kaprizingas“. Mokysis atkreipti dėmesį, kaip personažas Lipšniakojė. Mokysis atsiprašyti, suprasti, kada padarė klaidą. Susipažins, ką reiškia „malonus“, „užjaučiantis“, „piktas“.
Esminis gebėjimas. Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, kalba su suaugusiais ir vaikais, natūraliai, laisvai išreikšdamas savo išgyvenimus, patirtį, mintis, intuityviai junta kalbos grožį.	Susipažins su dirbančiu personalu, išsiaiškins darbuotojų funkcijas. Žais siužetinius žaidimus apie darželį, dirbančius darželio darbuotojus. Kalbės apie darželio pavadinimą, istoriją, tradicijas, mokysis įsiminti adresą, telefoną, kelią į darželį. Sugalvos bendros veiklos su kitų grupių vaikais, išsiaiškins, ką reiškia jų grupių pavadinimai.
9. RAŠY TINĖ KALBA	
Vertybinių nuostata. Domisi rašytiniais ženklais, simboliais, skaitomu tekst	Susipažins su darželio teritorija ir lauko aplinka: stebės ir aptars augančius augalus, ieškos lapuočių ir spygliuočių medžių skirtumų. Stebės ir tyrinės žolynus, gėles, gyvenančius gyvius, išbandys lauko priemones ir įrenginius.
Esminis gebėjimas. Atpažįsta ir rašinėja raides, žodžius bei kitokius simbolius, pradeda skaitinėti.	Tyrinės vandenį, sniegą, ledą. Atliks bandymus ir eksperimentus: „Skęsta ar plūduriuoja?“, „Muilas bakterijų tramdytojas“, „Nuspalvink gėles“, „Tirpdom sniegą“, „Akmenų bokštas“, „Akmenukų matematika“.
10. APLINKOS PAŽINIMAS	
Vertybinių nuostata. Nori pažinti	Žais orientacinius žaidimus, žais judriuosius žaidimus, važinėsis triratukais, paspirtukais, dviračiais, riedučiais ir

<p>bei suprasti save ir aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja.</p>	<p>pan., surengs varžybas panaudodami įvairias sporto priemones.</p>
<p>Esminis gebėjimas. Įvardija ir bando paaiškinti socialinius bei gamtos reiškinius, apibūdinti save, savo gyvenamąją vietą, šeimą, kaimynus, gyvosios ir negyvosios gamtos objektus, domisi technika ir noriai mokosi ja naudotis.</p>	<p>Mokysis kurti, saugoti, puošti ir puoselėti aplinką: pasodinti augalų į daržą, įkelti inkilėlių, ravėti, laistyti gėlynus, daržus, piešti ant grindinio, suorganizuoti įvairias veiklas darželio teritorijoje.</p> <p>Vykdydys atliks bandymus ir stebėjimus, naudodamiesi projekto metodu ir STEAM nuostatomis: „Augo žirnis, pupa, pupelė“, „Žalioji palangė“, „Kur geriausiai auga bulvės?“, „Kuo geriausiai laistyti augalus?“, „Amarai-nepageidaujami svečiai“, „Noksta uogos“.</p>
<p>11. SKAIČIAVIMAS IR MATAVIMAS</p>	<p>Aplankys arčiausiai esančius objektus už darželio tvoros: parką, upę, biblioteką, parduotuvę, baseiną, sporto mokyklą, seniūniją, stadioną, sporto areną, ūkininkus, kolektyvinius sodus, Profesinio rengimo centrą.</p>
<p>Vertybinė nuostata. Nusiteikęs pažinti pasaulį skaičiuodamas ir matuodamas.</p>	<p>Bus skatinami sugalvoti įvairios veiklos atsižvelgiant į metų laiką, oro sąlygas: rinkti įvairią gamtinę medžiagą, žaisti, eksperimentuoti su smėliu, tyrinėti vabzdžius, stebėti paukščius, augalus sodinti, nuimti ir paruošti žemę kitam sezonui, žaisti su sniegu ir pan.</p>
<p>Esminis gebėjimas. Geba skaičiuoti daiktus, palyginti daiktų grupes pagal kiekį, naudoti skaitmenis, apibūdinti daikto vietą eilėje, sudaryti sekas. Geba grupuoti daiktus pagal spalvą, formą, dydį. Jaučia dydžių skirtumus, daikto vietą ir padėtį erdvėje. Supranta ir vartoja žodžius, kuriais apibūdinamas atstumas, ilgis, masė, tūris, laikas. Pradeda suvokti laiko tėkmę ir trukmę.</p>	<p>Aktyviai dalyvaus darželio šventėse, organizuojamuose konkursuose. Susidraugaus su kito darželio vaikais, kito darželio vaikus pasikvies į svečius, bendraus nuotoliniu būdu IKT pagalba. Dalyvaus organizuojamose tradicinėse šventėse ir akcijose: Kaziuko mugė, Užgavėnės, Švaros diena „Darom“.</p> <p>Mokysis klausyti muzikos. Atliks judesius, atitinkančius muzikos kūrinio turinį. Mokysis muzikinių žaidimų, dainelių apie metų laikus, draugus. Mokysis formuoti ratelį.</p>
<p>12. MENINĖ RAIŠKA</p>	<p>Mano kaimas – Vilainiai</p>
<p>Vertybinė nuostata. Jaučia meninės raiškos džiaugsmą, rodo norą aktyviai dalyvauti meninėje veikloje.</p>	<p><i>(aplinka: parkas, Kraujupio upelis, sodai ir jų gėrybės, Nevėžio upė; įstaigos: biblioteka, seniūnija, kultūros centras, parduotuvė; Č. Milošo dvaras, Apytalaukio dvaras, Povilo Lukšio paminklas; žmonės: ūkininkai, dailininkai,....;</i></p>
<p>Esminis gebėjimas. Spontaniškai ir savitai reiškia įspūdžius, išgyvenimus, mintis, patirtas emocijas muzikuodamas, šokdamas, vaidindamas, vizualinėje kūryboje.</p>	<p>Kalbės apie tai, kur yra mūsų darželis (vietovė), kokie Vilainiuose namai, butai, kiemai, kas yra šalia mūsų namo. Mūsų kaimo savitumas (daugiaaukščiai ir individualūs namai, jų kiemai).</p> <p>Suras informacijos apie Vilainius internete. Domėsis savo namais, Vilainių gyvenvieta. Lygins namus, aplinką.</p>

13. ESTETINIS SUVOKIMAS	Sužinos kokios yra įstaigos, kokią veiklą jos atlieka: kultūros centras, biblioteka, sporto salė, parduotuvė, ūkininkai. Susipažins su ten dirbančiais įvairių profesijų žmonėmis. Rinks medžiagą apie Vilainių kaimo praeitį, Vilainių vardo kilmę. Surengs nuotraukų parodą „Vilainių praeitis ir šiandiena“. Kurs istorijas apie „Svajonių Vilainius“, „knygas“. Organizuos kartu su šeimomis kūrybinių darbų parodas seniūnijoje, bibliotekoje. Sukurs laikraštį apie Vilainius.
Vertybinė nuostata. Domisi, gėrįsi, grožisi aplinka, meno kūriniais, menine veikla.	
Esminis gebėjimas. Pastebi ir žavisi aplinkos grožiu, meno kūriniais, džiaugiasi savo ir kitų kūryba, jaučia, suvokia ir apibūdina kai kuriuos muzikos, šokio, vaidybos, vizualaus meno estetikos ypatumus, reiškia savo estetinius potyrius, dalijasi išgyvenimais, išpūdžiais.	Susipažins su žymiomis vietomis. Rengs ekskursijas įvairiais metų laikais su fotoaparatu: prie Nevėžio, prie gandrulizdžio, į Milošo dvarą, Apytalaukio dvarą, prie Kraujupio upelio, į parką, prie sankryžos, į pievas, javų laukus. Darys fotoalbumus, aptars, pasidalins išpūdžiais. Aptars koku keliu keliauja į darželį. Kokiomis transporto priemonėmis naudojasi Vilainių kaimo gyventojai, kokia technika reikalinga kaime. Klausysis kūrinių apie tinkamą elgesį: gatvėje, išvykų metu, parduotuvėje.
14. INICIATYVUMAS, ATKAKLUMAS	Stebės pasikeitimus parke, daržuose, soduose, gėlynuose, pievose, prie Nevėžio įvairiais metų laikais. Tyrinės didinamais stiklais, veidrodėliais ir kitomis priemonėmis. Rinks gamtinę medžiagą, ją panaudos tapatinimui, lyginimui, stebėjimui, daiktų savybių nusakymui.
Vertybinė nuostata. Didžiuojasi savimi ir didėjančiais savo gebėjimais.	Stebės ir tyrinės pasikeitimus lauke, naudodant projekto metodą ir STEAM nuostatas: „Kieno pėdsakai?“, žais žaidimą „Detektyvai“, vykdys kūrybinį eksperimentą „Pyragas paukšteliams“.
Esminis gebėjimas. Savo iniciatyva pagal pomėgius pasirenka veiklą, ilgam išitraukia ir ją plėtoja, geba pratęsti veiklą po tam tikro laiko tarpo, kreipiasi į suaugusiųjų pagalbą, kai pats nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais.	Žais kūrybinius žaidimus apie profesijas, inscenizuos panaudodami atributiką, patirtį įgytą veiklą metu. Keis žaidimo aplinką (lauke, prie upės...). Kviesis Vilainių kaimo bendruomenę ir rengs sportines estafetes, rungtis, žais šeimos laisvalaikio žaidimus, judės poroje, rikiuotėje, greta, laikysis taisyklių. Dalyvaus Vilainių seniūnijos rengiamuose renginiuose, sporto varžybose, estafetėse.
15. TYRINĖJIMAS	Susitiks su Vilainiuose gyvenančiais žymiais žmonėmis, tautodailininkais. Klausysis jų pasakojimų, atliks įvairias užduotis, žais įvairius žaidimus.
Vertybinė nuostata. Smalsus, domisi samprotauja. viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando, samprotauja.	Judės pagal klausomą muziką. Mokysis atlikti ritmo pratimus barškučiais, lazdelėmis, bongais. Dainuos daineles ir žais muzikinius žaidimus su parašiotu ir guma.
Esminis gebėjimas. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, bandymą, klausinėjimą), mąsto ir samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto,	<p style="text-align: center;">Mano miestas Kėdainiai, o šalis – Lietuva</p> <p><i>(praeitis ir dabartis, senamiestis, muziejus, sporto stadionas ir sporto arena, parkas, muzikos mokykla, dailės mokykla, profesijos: gaisrininkai, policininkai,</i></p>

patyrė.	<i>gydytojai, vaistininkai, pardavėjai, kirpėjai, ūkininkai..., Vilnius, Lietuvos šventės, draugaujame su kitais darželiais...)</i>
16. PROBLEMŲ SPRENDIMAS	Kalbės kuo įžymus mūsų miestas – Kėdainiai, kuo jis skiriasi nuo kitų Lietuvos miestų. Domėsis ir aplankys Kėdainių Sporto areną, senamiestį ir jame esančius įžymesnius objektus, muzikos mokyklą, dailės mokyklą, Janinos Monkutės Marks muziejų, Kėdainių krašto muziejų, miesto stadioną, miesto parką. Susipažins su Kėdainių simbolika, domėsis knygomis, ieškos informacijos internete, klausytis pasakojimų apie garsius žmones, pastatus ir paminklus. Vyks į pažintines ekskursijas, tyrinės, susipažins su augalais, vandenyje gyvenančiais gyvūnais. Aptars Lietuvos klimata, oro sąlygas, vandens telkinius, Baltijos jūrą. Dalyvaus popietėse, šventėse, skirtose gyvajai ir negyvajai Lietuvos gamtai.
Vertybinė nuostata. Nusiteikęs ieškoti išeičių kasdieniams iššūkiams bei sunkumams įveikti.	
Esminis gebėjimas. Atpažįsta ką nors veikiant kilusius iššūkius bei sunkumus, dažniausiai supranta, kodėl jie kilo, suvokia savo ir kitų ketinimus, ieško tinkamų sprendimų ką nors išbandydamas, tyrinėdamas, aiškindamasis, bendradarbiaudamas, pradeda numatyti priimtų sprendimų pasekmes.	Susipažins su Kėdainių praeitimi, gyvenusiais žymiais žmonėmis ir dabartimi. Įvairiomis dailės priemonėmis kurs savo esamą arba įsivaizduojamą miestą, išreikš savo vaizduotę žodžiais, sukurs pasakojimų, eilėraščių.
17. KŪRYBIŠKUMAS	Prisimins mūsų šalies atributiką, valstybės ženklus, tyrinės žemėlapi. Žiūrės ir aptars albumus apie Kėdaines, Vilnių, Lietuvą. Klausysis skaitomų tautosakos ir grožinės literatūros kūrinių, pasakų, padavimų, sakmių, legendų, eilėraščių apie Lietuvos įkūrimą, kunigaikščius. Kalbės apie Lietuvos gamtą, kraštovaizdį, pinigus, karius, krašto apsaugą, policininkus, gaisrininkus. Klausysis lietuvių kalbos tarmių įrašų, domėsis tautosaka. Žais liaudies žaidimus, eis ratelius, dainuos liaudies dainas.
Vertybinė nuostata. Jaučia kūrybinės laisvės, spontaniškos improvizacijos bei kūrybos džiaugsmą.	Atliks kūrybinius sumanymus: „Rašau žodį – LIETUVA“, eksperimentą „Pilis“, vykdys projektą „Trispalvis kalbos takas“.
Esminis gebėjimas. Savitai reiškia savo įspūdžius įvairioje veikloje, ieško nežinomos informacijos, siūlo naujas, netikėtas idėjas ir jas savitai įgyvendina.	Ieškos informacijos vartydami enciklopedijas. Rinks medžiagą ir ją pristatys grupės draugams apie Vilniaus įkūrimo legendą, šia tema pieš piešinius. Domėsis dokumentiniais filmais apie Lietuvos kraštovaizdį. Domėsis interneto puslapiu www.lietuva.lt Inscenizacijoms panaudos liaudies atributiką.
18. MOKĖJIMAS MOKYTIS	
Vertybinė nuostata. Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ko išmoko.	Įvairiomis meninėmis priemonėmis pieš, dekoruos, pins, riš, aus įvairius liaudies ornamentus, lipdys molio lipdinius, karpys karpinius. Rengs savo darbų, piešinių apie gimtinę, Lietuvą parodas. Švęs tradicines kalendorines šventes, Lietuvos miesto šventes, draugaus su kitomis ikimokyklinėmis įstaigomis.
Esminis gebėjimas. Mokosi žaisdamas, stebėdamas kitus vaikus ir suaugusiuosius, klausinėdamas, ieškodamas informacijos, išbandydamas, spręsdamas problemas, kurdamas, įvaldo kai	Dainuos paprastas, lengvų melodijų daineles. Skaičiuotes, mįsles išmoks atkurti judesiais. Lavins judesius,

kuriuos mokymosi būdus, pradeda suprasti mokymosi procesą.	koordinaciją. Mokysis improvizuoti.
--	-------------------------------------

Taikomi metodai, veiklos

Žaidimas – pagrindinė ir ypatinga vaikų veikla. Tai daugiau negu **metodas**. Tai vaikų gyvenimo ir egzistencijos forma. Be žaidimo vaiko egzistavimas neįmanomas ir negalimas. Dažnai žaidimu virsta viskas, ką vaikas veikia, todėl mokytojo įsikišimas į vaiko pasaulį turi turėti būdų ir formų sistemą, kad vaikui būtų saugu, o mokytojas siektų užsibrėžto tikslo ir uždavinių. Vaikai patys inicijuoja, planuoja ir aptaria savo žaidybinę patirtį. Jie žaidžia skirtingo tipo žaidimus (pagal amžių, pomėgius, situaciją). Mokytojas turi siekti, kad grupėje vyrautų grupiniai žaidimai, patiriamos malonios akimirkos. Dienos metu skiriama nemažai laiko įvairiems vaikų žaidimams, kaip pagrindinei vaikų raidą ir ugdymąsi skatinančiai veiklai.

Be žaidimo, ugdytinis skatinamas, sudominamas ir mokomas užsiimti ir kitomis veiklomis: stebėjimu, eksperimentais ir bandymais, darbu, piešimu, aplikavimu, lipdymu, darbelių gaminimu. Vaikai dalyvauja diskusijose, akcijose, išvykose, ekskursijose, užsiima globa, sportuoja, dainuoja, šoka, vaidina, muzikuoja, žiūri filmukus ir spektaklius, dalyvauja susitikimuose. Šiomis veiklomis jie užsiima individualiai, mažomis grupelėmis, kolektyviai.

Kad mokytojas galėtų profesionaliai vadovauti vaikų veikloms, tenkintų įvairiapusių jų poreikius turi būti įvaldęs šias **ugdymo(si) technologijas**:

- **Konstruktivinę kūrybinę vaiko ir mokytojo sąveiką.**

Mokytojas įtraukia vaikus į veiklą, pateikdamas idėją, temą, problemą, sumanymą, ką būtų galima veikti, siekia ugdytinių interpretacijų, kūrybos, atradimų, nereguliuoja vaikų veiklos žingsnių.

Mokytojas pastebi, gerbia, palaiko vaikų sumanymus, padeda juos išplėtoti, praturtinti ir panaudoti kaip ugdymo(si) kontekstą.

Priimami bendri sprendimai, susitarimai dėl veiklos, bendraujama ir bendradarbiaujama.

Atvirais klausimais mokytojas netiesiogiai vadovauja vaikų ieškojimams, moko spręsti problemas, praturtina jų sumanymus.

- **Ugdymą pavyzdžiu.**

Mokytojas taiko įvairius vaiko dėmesio atkreipimo būdus.

Mokytojas demonstratyviai, žaismingai, išraiškingai ką nors daro vaikams stebint.

Mokytojas pradeda kokią nors veiklą, po to perleidžia ją savarankiškai tęsti ugdytiniams.

Mokytojas ką nors veikia drauge su vaikais, kaip žaidimų ar veiklos partneris: kartu dainuoja, vaidina, dalyvauja vaikų projektuose.

Mokytojas mimika, žodžiais, elgesiu, veiksmais ir daiktais modeliuoja tai, ką tikisi perduoti ugdytiniams.

Tėvai (globėjai) skatinami dalyvauti vaikų veiklose: kartais kartu keliauja, dainuoja, vaidina ar kitaip įsijungia į vaikų projektus.

- **Spontanišką ugdymą (vaiko inicijuota veikla – aš pats).**

Vaikai patys ieško informacijos, klausia, aiškinasi priežastis, samprotauja, įvairiai panaudoja turimas žinias, jaučia poreikį daugiau sužinoti, pažinti. Jie savo iniciatyva pasirenka veiklą ir priemones, įsitraukia į veiklą ir ją plėtoja. Kai patys vaikai nepajėgia susidoroti su kilusiais sunkumais, kreipiasi į suaugusiųjų pagalbą.

Mokytojas pritaria bet kokiai pozityviai vaiko veiklai, ją gerbia, laiko vertinga patirtimi.

Emociniu atsaku palaiko vaiko veiklą – pagiria, padrašina, pasidžiaugia. Ugdymui panaudoja netikėtai susikūrusias situacijas. Pasiūlo priemonių vaiko poreikiams ir interesams čia ir dabar tenkinti.

- ***IT taikymą.***

Diegiamos ir naudojamos ugdymo kokybei užtikrinti ir gerinti kompiuterinės komunikavimo **priemonės**: kompiuteris, planšetinis kompiuteris, projektorius, kopijavimo aparatas, spausdintuvas, ausinės, interneto ryšys grupėje, kompiuteriniai žaidimai, praktiniai užsiėmimai prie interaktyvios lentos, fotografavimas skaitmeniniu fotoaparatu, filmavimas kamera, įvairūs programuojami žaislai, nuotolinis vaizdo susijungimas su mokytoju ir/ar kitų įstaigų vaikais, vaizdo medžiagos stebėjimas ir analizavimas. Šių priemonių dėka aktyvinamas vaikų kūrybiškumas bei mąstymas. Vaikai supažindinami su informacinių technologijų paskirtimi, jų saugiu naudojimu, nesudėtingų vaikui darbų konstravimu, demonstruojamos šiuolaikinės informacinės technologijos, lankomi virtualūs muziejai, parodos. Informacinio mąstymo ugdymas vaikams leidžia:

1. vadovauti procesui (vaikas – fotografas, tyrėjas, kūrėjas),
2. skatina vaikų susidomėjimą, pažintinį aktyvumą ir problemų sprendimą kartu su bendraamžiais,
3. padeda į ugdymo(si) procesą įsitraukti visiems vaikams,
4. IT priemonės tampa lavinamojo bendravimo priemonėmis,
5. technologijų naudojimas pasitarnauja kaip socialinės atskirties prevencija (suteikiant veiklos su IT galimybes vaikams, kurie dėl socialinių ir ekonominių priežasčių skaitmeninės patirties neturi).

- ***STEAM nuostatų įgyvendinimą.***

STEAM nuostatos apima penkias sritis: mokslą, technologijas, inžineriją, menus ir matematiką. STEAM veiklos nuostatos lavina mokinių kūrybiškumą, iniciatyvumą, bendradarbiavimą, kritinį mąstymą, problemų sprendimą ir verslumą. Veiklos vykdomos taikant integralaus ugdymo strategijas per patirtinį ugdymą(si) naudojantis inovatyviais ugdymo būdais bei priemonėmis. Vaikų veiklos gali vykti grupėje, mokyklos-darželio lauko ir vidaus edukacinėse erdvėse, kitose erdvėse už mokyklos-darželio ribų. Kasdienis ugdymas ikimokyklinio ugdymo vaikams organizuojamas kontekstualumo principu, t.y. ugdymo turinys glaudžiai siejamas su artimiausia vaiko aplinka, socialiniais kultūriniais jos pokyčiais. Siekiama, kad vaiko ugdymo patirtys jam būtų prasmingos, aktualios ir įdomios, susietos su metų laikais – gamtos reiškiniais, gyvosios ir negyvosios gamtos pažinimu, žmonių gyvenimu.

STEAM ugdymas grindžiamas į vaiką orientuota pedagogine sistema, pabrėžiant aktyvaus mokymosi metodų taikymą, ypač probleminį, tyrinėjimu grindžiamą mokymą(si), vaiko savarankišką mokymąsi ir mokytojo, kaip pagalbininko, konsultanto vaidmenį.

- ***Ugdymo(si) skatinimą, sukuriant tinkamą aplinką.***

Mokytojas kartu su vaikais sukuria grupėje jaukias erdves pačių vaikų veiklai. Vaikų veiklos produktai tampa vaikų aplinkos dalimi, kuri atlieka visus reikalingus vaidmenis. Ji nuolat kinta, nes vaikai patys sprendžia arba pataria mokytojui ką, kur ir kada padės ar išneš.

Pripažįstama vaiko teisė rinktis veiklą, buvimo vietą, draugus, turėti savo individualių daiktų vietą: krepšelį, dėžutę, lentynėlę, spintelę. Tai vaiko nuosavybė, kurią susitaria gerbti ir neliesti vaikai ir suaugę.

Taikomi vaikų dėmesio patraukimo naujais žaislais ir priemonėmis būdai.

Grupės aplinkoje vietą randa vaikų naudotini namų apyvokos daiktai, baldai, sendaikčiai ir kita atributika, kuri keičiasi keičiantis vaikams, ugdytinių veiklai ir poreikiams.

- ***Projektinį ugdymą(si).***

Tai integralaus ugdymo(si) variantas, dar kitaip vadinamas **projektų metodu**. Projektas yra išsamus klausimo ar problemos nagrinėjimas, sužinant ką nors daugiau. Esminis projekto bruožas – tyrinėjimų pastangos sąmoningai sutelkiamos tam, kad būtų rasti atsakymai į klausimus, kuriuos iškėlė vaikai arba pedagogas, dirbdamas kartu su vaikais. (Katz, 1994; citata iš Helm Katz, 2001, 1 p.).

Mokytojas kartu su vaikais tyrinėja kokį nors objektą. Viskas prasideda nuo geros idėjos, kuri plėtojama unikaliu būdu, kiekvienoje grupėje skirtingai. Idėja gali koncentruotis į bet ką, svarbu plėtoti tą temą, kuria susidomėję vaikai. Mokytojas, išgrynindamas projekto objektą, turi atsakyti sau į klausimus: ar tai atitinka vaikų interesus, ar tai svarbu jų patirčiai, ar objektas remiasi tuo ką vaikai jau žino, ar vaikai gali tyrinėti objektą, ar pakankamai yra tyrinėjimui šaltinių aplinkoje, ar vaikai ugdysis kalbos, komunikavimo, pažinimo ir kitas kompetencijas? Ar objektas gali būti apibendrintas įvairiomis priemonėmis (pavyzdžiui, vaidmenų žaidimu, piešimu, konstravimu ir t.t.)? Ar galima į veiklą įtraukti šeimas? Ar verta jį tyrinėti? Kaip projektas bus apibendrintas?

Projektui būtini šie nuoseklūs žingsniai:

- 1 žingsnis. Tinkamo objekto parinkimas.
- 2 žingsnis. „Idėjų banko“ sukūrimas.

Tai numatymas, ką vaikai galėtų veikti. Pirmiausia ant mažų lapelių surašomi asociacijų su objektu atskiri žodžiai. Po to tie žodžiai sugrupuojami ir parašomas apibendrinimas orientuojantis į vaikus. Pavyzdžiui, projekte apie vabzdžius apibendrinančios tyrinėjimo sritys gali būti: kaip vabzdžiai juda, ką ėda, kur gyvena, kaip jie padeda mums ir t.t.

3 žingsnis. Numatymas, ką vaikai sužinos ir kokių įgūdžių įgys šio projekto metu. Būdų parinkimas įvairioms vaikų kompetencijoms ugdyti(s).

4 žingsnis. Tyrinėjamo objekto aptarimas kartu su vaikais.

5 žingsnis. Šeimos narių informavimas apie numatytą tyrinėti projektą. Pageidautinas šeimos narių įtraukimas į projektą.

6 žingsnis. Savaitės veiklos plano sudarymas pagal kompetencijas, veiklų numatymas.

7 žingsnis. Priemonių parinkimas. Numatymas, ko vaikams reiks tyrinėjimams.

8 žingsnis. Pagalba vaikams.

9 žingsnis. Duomenų fiksavimas. Vaikų piešinių, darbų, diagramų, žemėlapių, užrašų, sudarytų rinkinių, statinių ir kitų veiklos rezultatų eksponavimas įvairiose vietose.

10 žingsnis. Projekto užbaigimas. Solidus veiklos pristatymas.

- ***Aukštesniuosis mąstymo gebėjimus ugdančių žemėlapių taikymą.***

Tai inovatyvus mokymosi įrankių rinkinys (vizualūs paruoštukai ar konspektai), leidžiantis mokytojams pristatyti, o vaikams suprasti medžiagą prasmingiau, giliau ir efektyviau.

Mąstymo žemėlapiai puikiai pritaikomi įvairių veiklų metu: įvadiniuose STEAM veiklų pokalbiuose, temos apibendrinimui, žinių struktūravimui, įtvirtinimui, refleksijai. Šiuos žemėlapius vaikai kuria ne tik plokštumoje, bet ir erdvėje, t.y. judėdami patys, kilnodami ir dėliodami daiktus, priemones. Tokiu būdu mokymasis tampa aktyvus, dinamiškas ir paveikus, ugdytiniams žymiai pagreitėja įsiminimo procesas.

Gali būti naudojami aštuoni Mąstymo žemėlapiai: Apskritimo, Burbulo, Dvigubo burbulo, Nuoseklus, Rėmelių, Medžio, Keletas nuoseklių, Tiltas.

- ***Socialinių emocijų įgūdžių ugdymo programos KIMOCHI nuostatų integravimą.***

Kimochi programos tikslas – panaudojant žaislus, atspindinčius žmogaus jausmus, išmokyti vaikus atpažinti savo ir kito emocijas, valdyti savo impulsus ir problemas spręsti tinkamu būdu. Ši programos pagalba ugdoma vaiko savigarba, pasitikėjimas savimi ir emocijų intelektas.

Aplinka. *Itraukianti ugdymosi aplinka* – tai procesas tarp judesio, veiksmo ir įvykio. Sukuriama saugi ir motyvuojanti ugdymosi aplinka, kurioje kiekvienas vaikas turi galimybę sėkmingai dalyvauti į vaiką orientuotame ugdymo procese. Ugdymo(si) kokybę skatinančios ikimokyklinės didaktikos kaitos kryptys (vaiko perspektyvos matymas pasiekimų gairėse; gilusis, kontekstinis mokymasis; vaiko socialinė emocinė gerovė; kūrybiškumas ir intelektas, vaikų ir aplinkos dialogas, klausymosi pedagogikos gairės).

Fizinė aplinka – tai visa darželio-mokyklos aplinka, padedanti vaikui plėtoti fizines ir pažintines galias jam tyrinėjant ir eksperimentuojant. Grindys, sienos, kambarių forma ir dydis, kiemas, baldai, medžiagos, įranga ir žaislai – visą tai turi įtakos ikimokyklinuko patyrimui.

Grupės aplinka kuriama atsižvelgiant į vaikų poreikius, kad jie galėtų laisvai veikti: žaisti, valgyti, miegoti ir nuolat lavėti.

Aplinka aktyvinanti, „mobili“, nuolat atnaujinama ir pritaikoma naujiems vaikų poreikiams, jų ugdymuisi, priartinta prie namų aplinkos, kur kaip ir namuose aiški tvarka ir pačių susikurtos taisyklės.

Ramią veiklą vaikai gali keisti į judrią.

Grupės aplinkoje vietą randa namų apyvokos daiktai, nuotraukos, knygos, žaislai ir tyrinėjimą inspiruojančios priemonės.

Vaikams suteikiama asmeninė erdvė ir teisė turėti savo individualių daiktų vietą grupėje, kur jis gali laikyti savo daiktus ir tikėtis, kad kiti jų neims be jo sutikimo. Vaikai susitaria, tai gerbia ir saugo.

Aplinkoje populiariau demonstruoti ugdytinių darbelius ir tai yra vaikų kultūros dalis.

Mokykloje-darželyje aktyviai meninei (muzikos, šokio) veiklai ir sportinei veiklai skirtos salės, kuriose vaikai veikia pagal suderintus tvarkaraščius.

Socialinė-emocinė aplinka – tai pagarbi, vaiko patirtis praturtinanti, socialinių sąveikų vyksmo erdvė, palaikanti kiekvieno vaiko kultūrinę identitetą, suteikianti emocinio saugumo jausmą ir padedanti formuotis savivertei. Už palankios socialinės-emocinės aplinkos kūrimą yra atsakingi suaugusieji, su kuriais susiduria vaikai. Mokytojas yra socialinių-emocinių santykių mediatorius grupėje. Jis kuria su kiekvienu vaiku prieraišų individualų santykį.

Vaikų emociniam intelektui ugdyti, pozityviam elgesiui skatinti ir bendradarbiavimo įgūdžiams lavinti „Kimochi medyje“ „apsigyvena“ žaislai: Balandė Meilė, Debesėlis, Lipšniakojė, Vikšrelis, Katytė.

Pažintinė aplinka – tai, kai sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui atrasti mėgstamas pažintines/ugdymosi veiklas ir joms skirti pakankamai laiko. Vaikai turi galimybę pasidalinti savo atradimais su grupės draugais, bendruomenės nariais ir savo šeima.

STEAM veiklos nuostatų įgyvendinimui įrengta „Atradimų laboratorija“, kurioje galima atlikti stebėjimus, bandymus, tyrinėjimus ir kitą veiklą.

Mokyklos-darželio teritorijoje įvairiai veiklai įrengta dešimt lauko edukacinių erdvių: „Daržas“, „Arbatinė“, „Refleksoterapinis basakojų takas“, „Sodas“, „Šiltnamis“, „Namų erdvė“, „Menų erdvė“, „Lauko bibliotekėlė“, „Lauko klasė (tyrinėjimų ir bandymų)“, „Sporto erdvė“. Teritorijoje daug vietos (žalios vejės) judriesiems žaidimams. Kieme ant asfalto nupiešti žaidimai skatina vaikus žaisti vaizduotės žaidimus, linksmi ir aktyviai leisti laiką lauke.

Dienotvarkė. Dienotvarkės stabilumas derinamas su lankstumu. Tėvams (globėjams) sudaroma galimybė atvesti vaiką po pusryčių, pusei dienos ir pan. Tėvai (globėjai) turi susitarti su mokytoju dėl tokių ketinimų ir susitarimų laikytis.

7.30–8.00 val. Vaikų atvykimas (mokytojo pasisveikinimas su tėvais ir vaikais, individualūs pokalbiai, žaidimai).

8.00–8.20 val. Rytmetinė mankšta „Labas rytas“ (mankštos pratimų atlikimas vadovaujant mokytojui, vaikui, vaikų grupei, panaudojant IKT technologijas ir kt.).

8.20–8.30 val. Pasiruošimas pusryčiams (rankų plovimas, reikiamų stalo įrankių susiradimas, servetėlės pasitiesimas).

8.30–9.00 val. Pusryčiai (valgymas, indų nunešimas, valgymo vietos susitvarkymas, padėkojimas, burnos išsiskalavimas).

9.00–9.15 val. „Ryto rato“ veikla (reikiamų priemonių pasiruošimas, diskutavimas, kalbančiųjų klausymasis, žaidimų žaidimas).

9.15–10.00 val. Organizuota ugdomoji veikla (grupinė ir/ar individualizuota veikla, žaidimai).

* Karštuoju vasaros periodu ir karantino metu, esant palankioms oro sąlygoms, ugdomoji veikla vyksta lauke.

10.00–10.30 val. Laisvai pasirinkta individuali ir/ar grupėmis veikla bei žaidimai, pasiruošimas priešpiečiams (savo ar draugų susigalvotų kūrybinių žaidimų žaidimas, knygučių vartymas, sau įdomios veiklos atlikimas, žaidimo vietos susitvarkymas).

10.30–10.45 val. Priešpiečiai (rankų nusiplovimas, valgymas, valgymo vietos susitvarkymas, burnos išsiskalavimas).

10.45–11.00 val. Pasiruošimas į lauką (ėjimas į tualetą, rankų nusiplovimas, lauko drabužių apsirengimas).

11.00–12.15 val. Veikla kieme (aplinkos stebėjimas, tyrinėjimas, judriųjų, susikurtų žaidimų žaidimas).

12.15–12.30 val. Sugrįžimas į grupę (rankų plovimas, stalo pietums pasidengimas).

12.30–13.00 val. Pietūs (valgymas, indų nusinešimas, valgymo vietos susitvarkymas, padėkojimas, burnos išsiskalavimas).

13.00–15.00 val. Poilsio ir ramybės metas (lopšinių ir/ar sekamos pasakos klausymas, ramus pasikalbėjimas, miegojimas arba gulėjimas).

15.00–15.30 val. Kėlimasis, ruošimasis pavakariams (pabudimas, atsikėlimas,ėjimas į tualetą, rengimasis, rankų nusiplovimas, stalo pavakariams pasidengimas).

15.30–16.00 val. Pavakariai (valgymas, indų nusinešimas, valgymo vietos susitvarkymas, padėkojimas, burnos išsiskalavimas).

16.00–17.30 val. Laisvai pasirinkta veikla, dienos darbų aptarimas ir užbaigimas. (Žaidimai grupėje arba lauke (individualūs ir/ar grupiniai), atsisveikinimas su draugais ir grupės mokytoju, mokytojo ir vaiko tėvų trumpas pokalbis).

Ugdymo priemonės. Ugdymo priemonės, reikalingos programoje apibrėžtam ugdymo turiniui įgyvendinti ir ugdymo aplinkai sukurti, išigyjamos vadovaujantis galiojančiu švietimo aprūpinimo standartu ir higienos normos reikalavimais.

Ikimokyklinio ugdymo priemonės, tai tos priemonės, kurios padeda plėtoti ikimokyklinio amžiaus vaikų fizines, socialines-emocines, pažintines, kūrybines galias, tenkina poreikius.

Daiktai, medžiagos ir įranga (darbo, kūrybos, vaizdinės priemonės, žaislai, kompiuteriai, kompiuterių įranga ir kt.), kurie užtikrina kokybišką ugdymą, skatina vaikus pačius aktyviai veikti – kurti, tyrinėti, eksperimentuoti, atrasti ir taip tobulinti savo gebėjimus, užduotis atlikti kūrybiškai.

Specialiosios mokymo priemonės (vaizdinės, techninės, demonstracinės, skaitmeninės, literatūra ir pratybų užduotys) pritaikytos specialiųjų poreikių turintiems vaikams.

Skaitmeninės mokymo priemonės, kurios padeda ugdymo procese naudoti informacinių ir komunikacinių technologijų teikiamas galimybes.

Ugdymo procesui reikalinga literatūra (programinė, informacinė, vaikų grožinė, mokslinė, klasikinė, metodinė, švietėjiški leidiniai), kuri padeda ugdyti vaikų kalbos ir kalbėjimo įgūdžius, turtina komunikavimo ir kultūrinę kompetencijas, informacinius gebėjimus, gebėjimą pažinti aplinką ir veikti įvairiose gyvenimiškose situacijose, formuoti pilietinę, ekologinę savimone. Veiksmingiau ir kokybiškiau organizuoti ugdymo procesą.

Vaiko veiklos vietai įrengti bei žaislams ir kitoms ugdymo priemonėms laikyti reikalingi baldai.

Veiklos planavimas. Planavimas svarbi, integrali ugdymo turinio dalis, kuri skatina geriau pažinti vaikus, numatyti realius ugdymo(si) tikslus ir uždavinius, apgalvoti ugdymo metodus, numatyti perspektyvą siekiant ugdymo kokybės.

Sistemiškas vaikų stebėjimas ir jų daromos pažangos dokumentavimas, analizavimas ir reflektavimas teikia mokytojui pagrįstos informacijos, reikalingos planuoti, vertinti ir tobulinti ugdymo planus, padeda numatyti ir būtinus iššūkius naujiems pasiekimams įgyti, ir reikiamą paramą teikti. Mokytojas planuoja remdamasis tuo, ką vaikai geba, žino bei supranta, ir numato, ko reikia, kad kiekvienas vaikas galėtų plėtoti savo ugdymosi potencialą.

Ugdymo planavimui mokytojas naudojasi patvirtinta mokyklos-darželio ikimokyklinio ugdymo programa, kuri atitinka metodines rekomendacijas ikimokyklinio ugdymo programai rengti. Savaitės ugdymo planuose tikslai ir uždaviniai pagrįsti, aiškūs, kreipiantys į ugdomas kompetencijas, pamatuojami, atsižvelgiant į vaikų pasiekimus ir pažangą, poreikius ir gebėjimus, asmens savivoką ir savivertę. Planai pritaikomi individualiems vaikų gebėjimams ir, esant poreikiui, modifikuojami. Vaikai, jų šeimos bei kiti su ugdymu susiję specialistai įtraukiami į vertinimo ir planavimo procesą. Šis procesas yra tikslingas ir lankstus, nuolat atsižvelgiama į vaikų daromą pažangą ir pokyčius, vykstančius vaikų, jų šeimų, bendruomenės gyvenime ir visame pasaulyje.

Mokytojai, elektroniniame dienyne „Mūsų darželis“, rašo ilgalaikius (pusmečio) ir trumpalaikius (savaitės) ugdymo planus pagal įstaigos metodinės grupės susitarimą.

V SKYRIUS

UGDYMO PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimas skirtas vaikų individualybei, ugdymo(si) ypatumams, ugdymo(si) stiliui, poreikiams, interesams, pomėgiams, pajėgumams pažinti. Ugdytinių specifiniams ir ypatingiems poreikiams išsiaiškinti, bei padėti tapti sėkmingam, pripažintam, mėgstamam, įdomiam. Lengviau suplanuoti ugdymo(si) situacijas atskiram vaikui, vaikų grupei. Pamatyti ir įvertinti savo darbo su vaikais būdus, turinį, užduotis. Pasitikrinti ar įgyvendinami programos uždaviniai. Pateikti įdomios vertingos informacijos apie vaiką tėvams.

Vertinimu siekiama skatinti vaiko ugdymo(si) raidą saugojant vidinį ir išorinį jo saugumą bei savigarbą. Skatinti savo galių pažinimą, savęs pozityvų vertinimą, nuolatinį sėkmės džiaugsmo išgyvenimą. Tarnauti tėvų (globėjų) ir vaikų santykių stiprinimui gerbiant šeimos kultūrą ir kalbą.

Pagrindinis vaiko pasiekimų vertintojas – mokytojas, jam talkina specialistai, kartais į pagalbą jis gali kviesti tėvus (globėjus) ar vaikus. Pagrindinis vertinimo būdas – stebėjimas, vykdomas kasdieninėse vaiko gyvenimo situacijose, laikantis stebėjimo vykdymo ir informacijos naudojimo reikalavimų (svarbiausia – nuolatinis pozityvus vertinimas nukreiptas į asmeninį sėkmės išgyvenimą). Pasiekimų vertinimui, įvertinimui ir įsivertinimui gali būti naudojami ir šie būdai: pokalbis su vaiku ar vaiko tėvais (globėjais), vaiko realios veiklos rezultatų ar nuotraukų, vaiko kalbos užrašų ar įrašų, vaiko veiklos ir elgesio vaizdo įrašų analizė.

Vaikų pasiekimai vertinami vadovaujantis Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ir Švietimo aprūpinimo centro „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“, 2014 m.; Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ir Švietimo aprūpinimo centro „Ikimokyklinio ugdymo metodinėmis rekomendacijomis“, 2015; mokyklos-darželio „Mokinių pasiekimų ir asmeninės pažangos vertinimo sistemos aprašu“, patvirtintu 2017 m. direktoriaus įsakymu Nr.VV-129 .

Vaiko pasiekimų dokumentavimas

Mokytojas nustato vaiko pažangą vienoje, keliose ar visose ugdymosi srityse periodiškai stebėdami ir fiksuodami jo pasiekimus viso vaiko ugdymosi įstaigoje metu. Mokytojas

nuolat (jeigu turi tikslą ir planuotai) stebi ugdytinius ir užrašinėja savo stebėjimų išvadas savaitės apmąstymuose, refleksijose. Su vaiku aptariama, kas jam sekėsi, kas buvo sunku, ką jis sužinojo, kaip jautėsi. Problemas aptaria su vaiko šeima, specialistais, jeigu reikia, prašo pagalbos išskeldamas problemą Vaiko gerovės komisijoje ar mokytojų tarybos posėdyje, kai svarstomi mokinių ugdymo(si) pasiekimai. Rugsėjo mėnesį atliekamas pirmasis vaiko įvertinimas žingsniais, antrasis įvertinimas – po pirmo pusmečio (sausio mėn.), trečiasis – po antro pusmečio (gegužės mėn.) vadovaujantis LR švietimo ir mokslo ministerijos rekomenduotu „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašu“.

Po pirmo ir antro pusmečio atliekama surinktos informacijos apie vaiko pasiekimus ir pažangą analizė. Atsižvelgdamas į vaiko pasiekimų rezultatus, mokytojas planuoja tolimesnį vaiko ugdymą(si). Vaiko pasiekimai aptariami su tėvais (globėjais) individualių pokalbių metu, mokyklos-darželio vadovais.

Vaiko aplanke kaupiama ugdytinių veiklų nuotraukos, vaizdo įrašai, pastebėjimai, įvairūs vaiko darbeliai. Darbeliai aprašyti (prikljuotuose lapeliuose arba kitoje darbelio pusėje) mokytojų ir paties vaiko komentarais, kurie pačiam vaikui, mokytojui ir tėvams (globėjams) yra vertinga informacija apie vaiko poreikių tenkinimą, meninių gebėjimų, rankos lavėjimo ir kitų galių bei pasiekimų kitimą. Organizuojant vaikų kūrybinių darbėlių parodėles ties darbeliu užrašomas vaiko vardas ir jo komentaras. Sukaupia medžiaga peržiūrima kiekvieną pavasarį ir paliekama tik tai, kas charakteringa vaikui (laikoma nuo vaiko atėjimo į darželį iki išeinant į priešmokyklinę grupę). Kita medžiaga atiduodama tėvams (globėjams).

Vaiko pasiekimų dokumentavimo prasmė ta, kad padeda mokytojui profesionaliai tobulėti, pažvelgti iš šalies į savo ir vaikų veiklą, leidžia pastebėti vaiko ugdymo(si) pasiekimus ir klaidas, leidžia siekti ugdymo(si) proceso tikslingumo, individualizavimo, garantuoja ugdymo(si) kokybę, padeda vaikui geriau jaustis grupėje.

Pavasariį pildomas vaiko pasiekimų aprašas (priedas). Aprašai ir kiti vaiko identifikavimo duomenys (tėvų prašymai, sutartys) kaupiami kiekvienam ugdytiniui skirtame aplanke-asmens byloje, kuri saugoma mokyklos-darželio saugomų dokumentų vietoje. Priešmokyklinio ugdymo mokytojas, vaikams pereinant į priešmokyklinę grupę, susipažįsta su ikimokyklinio ugdymo mokytojo sukaupia kiekvieno ugdytinio medžiaga aplanke ir jo asmens byloje.

VI SKYRIUS

NAUDOTA LITERATŪRA IR INFORMACIJOS ŠALTINIAI

1. Lietuvos Respublikos švietimo įstatymas.
2. Lietuvos Respublikos Seimo 2003-08-20 nutarimas Nr. IX-1569 „Dėl Vaiko gerovės valstybės politikos koncepcijos patvirtinimo“.
3. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, ratifikuota 1995 m. liepos 3 d. Lietuvos Respublikos įstatymu Nr. I-983.
4. Lietuvos vaikų ikimokyklinio ugdymo koncepcija, 1989.
5. O. Monkevičienė. Ankstyvojo ugdymo vadovas. (sud.) Vilnius: Minklės leidyba, 2001.
6. Ikimokyklinio ugdymo gairės. Programa pedagogams ir tėvams. Vilnius: Leidybos centras, 1993.
7. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-04-18 įsakymas Nr. ISAK-627 ir 2011-06-07 įsakymas Nr. V-1009 redakcija „Dėl ikimokyklinio ugdymo programų kriterijų aprašo“.
8. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011-12-12 įsakymas Nr. V-2368 „Švietimo aprūpinimo standartas“.
9. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2011-04-11 įsakymas Nr. V-579 „Dėl mokyklos vaiko gerovės komisijos sudarymo ir jos darbo organizavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

10. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2005-07-22 įsakymas Nr. ISAK-1557 „Dėl Ikimokyklinio ugdymo mokyklos vidaus audito metodikos“.
11. V. Gražienė. Kai kurie ikimokyklinio ugdymo praeities ir dabarties santykio aspektai // Lietuvos vaikų darželis: praeitis ir dabartis. Vilnius: leidybos centras, 1999, p.20-23.
12. V. Gražienė. Lietuvos vaikų darželio pedagogikos bruožai iki 1940 m. Klaipėda, 1998.
13. A. Juodaitytė. Vaikų darželis Lietuvoje ir pasaulyje: sisteminės kaitos tendencijos // Lietuvos vaikų darželis: praeitis ir dabartis. Vilnius: Leidybos centras, 1999, p 39-46.
14. Pažvelkime į pasaulį vaikų akimis (Sud. L. Jankauskienė, G. Šeibokienė). Vilnius: Švietimo aprūpinimo centras, 2003.
15. Staerfeldt E., Mahiasen R.Ch. Pedagogika ir demokratija. Vilnius: Aidai, 1999.
16. Stoll L., Fink D. Keičiame mokyklą. Vilnius: Margi raštai, 1998.
17. G. Šeibokienė Ikimokyklinis ugdymas: kur esame ir kur link eisime // Lietuvos vaikų darželis: praeitis ir dabartis. Vilnius: Leidybos centras, 1999, p. 47-50.
18. H. Bee, D. Boyd,. Augantis vaikas. Vilnius: 2011.Dodge, T. D., Colker, J. L., Heroman, C. Ikimokyklinio amžiaus vaikų kūrybiškumo ugdymas. Vilnius: 2002.
19. Szarkowicz, D. Stebėjimas ir refleksija vaikystėje. Vilnius: 2011.
20. R. Bernotienė, I. Juraitienė., D. Jakavonytė-Staškuviene. „Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų vertinimas. Metodiniai nurodymai. Vilnius: 2012, www.upc.smm.lt
21. „Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo planavimas“ Vilnius: 2012, www.upc.smm.lt
22. <http://www.ikimokyklinis.lt>
23. Priešmokyklinio ugdymo(si) bendroji programa. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
24. Kėdainių r. Vilainių mokyklos-darželio „Obelėlė“ 2021–2023 strateginis planas.
25. Ikimokyklinio amžiaus vaikų pasiekimų aprašas. Švietimo ir mokslo ministerijos Švietimo aprūpinimo centras, 2014.
26. Lietuvos respublikos švietimo ir mokslo ministerijos ir Švietimo aprūpinimo centro „Ikimokyklinio ugdymo metodinės rekomendacijos“, 2015.
27. Ikimokyklinio ir (ar) priešmokyklinio ugdymo programas vykdančių mokyklų veiklos kokybės išorinio vertinimo metodika. Vilnius: 2020.
28. Rimkienė, R., Sabaliauskienė, R. (2009). *Kokybiškas ankstyvojo amžiaus vaikų ugdymas. Metodinė priemonė lopšelių auklėtojams, tėvams ugdančioms vaikus nuo gimimo iki 3 metų.* Prieiga per internetą: <https://www.ikimokyklinis.lt/index.php/biblioteka/vaiku-ugdymas/kokybiskas-ankstyvojo-amziaus-vaiku-ugdymas-metodine-priemone-lopseliu-aukletojams-tevams-ugdantiems-vaikus-nuo-gimimo-iki-treju-metu/739>

Programą atnaujino 2021 m. vasario 25 d. Kėdainių r. Vilainių mokyklos-darželio direktoriaus įsakymu Nr. VV-17 patvirtinta darbo grupė.

PRITARTA

Kėdainių r. Vilainių mokyklos-darželio „Obelėlė“
tarybos 2021 m. balandžio 22 d.
posėdžio protokoliniu nutarimu (protokolas Nr. S1-4)

PRITARTA

L. e. p. Švietimo skyriaus vedėja
Vilma Dabrovolskienė
2021-08-30

VAIKO PASIEKIMŲ APRAŠAS

 (grupė)

 (Ugdytinio vardas pavardė, amžius)

 (mokslo metai)

<i>Kompetencijos</i>	<i>Ugdymo sritis</i>	<i>Vaiko pasiekimų žingsniai</i>		
		<i>Rugsėjo mėn.</i>	<i>I pusmetis</i>	<i>II pusmetis</i>
SVEIKATOS SAUGOJIMO	Kasdienio gyvenimo įgūdžiai			
	Fizinis aktyvumas			
	Savireguliacija ir savikontrolė			
SOCIALINĖ	Emocijų suvokimas ir raiška			
	Savivoka ir savigarba			
	Santykiai su suaugusiais			
	Santykiai su bendraamžiais			
KOMUNIKAVIMO	Sakytinė kalba			
	Rašytinė kalba			
PAŽINIMO	Aplinkos pažinimas			
	Skaičiavimas ir matavimas			
	Tyrinėjimas			
	Iniciatyvumas ir atkaklumas			
	Problemų sprendimas			
	Mokėjimas mokyti			
MENINĖ	Meninė raiška			
	Estetinis suvokimas			
	Kūrybiškumas			

Mokytojas

 (Parašas)

 (Vardas, pavardė)